

# **M O N I T O R 2004**

## **az érettségizők ismereteinek felmérése**



## **Magyar nyelv és irodalom**

### **Teszt Mj-2**

#### **B változat**

Ez a teszt magyar tannyelvű szakközépiskolákban  
és szakiskolákban érettségiző diákok számára szól.

© (2004) Štátny pedagogický ústav  
EXAM<sup>®</sup>, Bratislava

<b>01</b>	Válassza ki, hogy melyik csoport szavai lesznek mély hangrendűek!		
(A) három, olvas, ugorj	(B) betű, ablak, öröm		
(C) hajnal, elem, világ	(D) anya, apa, színház		
<b>02</b>	Sorolja be az alábbi szavakat a megfelelő kategóriába!		
<i>gerinc, szem, fej</i>			
(A) egyjelentésű szavak	(B) többjelentésű szavak		
(C) azonos alakú szavak	(D) ellentétes jelentésű szavak		
<b>03</b>	Sorolja be az alábbi igéket a megfelelő kategóriába!		
<i>pillant, dobban, loccsan</i>			
(A) tartós, huzamos történésű igék	(B) előreható igék		
(C) hátráltató igék	(D) mozzanatos igék		
<b>04</b>	Keresse ki a feltüntetett mondat helyes kiegészítését, amit a kipontozott helyre írna!		
<i>Az ige jelen idejének .....</i>			
(A) jele a: -k	(B) nincs jele	(C) jele a: -j	(D) jele a: -t, -tt
<b>05</b>	Válassza ki, hogy az alábbi mondatba a kipontozott helyre melyik szó illeszthető be!		
<i>Én szívesen ..... neked egy jó könyvet.</i>			
(A) adjunk	(B) adnák	(C) adnék	(D) adunk
<b>06</b>	Döntse el, hogy melyik a helyesen leírt számnév!		
(A) nyolc – ezer – hétszáz	(B) nyolc – ezer – hét – száz		
(C) nyolcezerhétszáz	(D) nyolcezer – hétszáz		
<b>07</b>	Állapítsa meg, hová sorolhatóak a következő névmások!		
<i>ez, olyan, annyi</i>			
(A) mutató névmások	(B) birtokos névmások		
(C) vonatkozó névmások	(D) kérdő névmások		
<b>08</b>	Döntse el, hogy az alábbi szavak szófaji meghatározásai közül melyik a helyes sorrend!		
<i>hess, nem, is</i>			
(A) kötőszó, módosítószó, indulatszó	(B) módosítószó, indulatszó, kötőszó		
(C) indulatszó, módosítószó, kötőszó	(D) módosítószó, kötőszó, indulatszó		

<p><b>09</b></p>	<p>Keresse meg a hibásan írt szókapcsolatot!</p> <p>(A) Nők Lapja (B) dunaszerdahelyi járás (C) Szabadság tér (D) Észak – Amerika</p>
<p><b>10</b></p>	<p>Keresse meg, hogy melyik stílushoz tartoznak a feltüntetett műfajok!</p> <p style="text-align: center;"><i>hír, kommentár, riport, glossza</i></p> <p>(A) tudományos-szakmai stílus (B) közéleti-hivatalos stílus (C) szépirodalmi stílus (D) publicisztikai stílus</p>
<p><b>11</b></p>	<p>Állapítsa meg, hogy <u>szerkezete szerint</u> milyen lesz az alábbi mondat!</p> <p style="text-align: center;"><i>Megérkeztünk.</i></p> <p>(A) egyszerű bővített mondat (B) összetett mondat (C) egyszerű tömondat (D) kijelentő mondat</p>
<p><b>1. számú idézet</b></p> <p><i>„A nyelv a tudósnak ereklje, a költőnek, az írónak hangszer, a hírlapírónak fegyver. Vajon nem közös érdekünk-e, hogy ez a fegyver minél fényesebb és ékebb legyen ”</i></p> <p style="text-align: right;"><i>(Kosztolányi Dezső)</i></p>	
<p><b>12</b></p>	<p>Válassza ki az 1. számú idézet utolsó mondata végére a megfelelő írásjelet!</p> <p>(A) pont (B) kérdőjel (C) felkiáltójel (D) pont és kérdőjel</p>
<p><b>13</b></p>	<p>Döntse el, hogy az alábbi sorokban feltüntetett szavak közül melyek vannak mind helyesen szótagolva!</p> <p>(A) Mol-ná-rék, And-rás, rend-őr (B) Mol-nár-ék, An-drás, rend-őr (C) Mol-ná-rék, An-drás, rend-őr (D) Mol-nár-ék, And-rás, ren-dőr</p>
<p><b>14</b></p>	<p>Döntse el, hogy az alábbi meghatározások közül melyik a helyes!</p> <p>(A) a predikatív szószerkezetet alany és állítmány alkotja (B) a predikatív szószerkezet csak alanyból áll (C) a predikatív szószerkezetet alany és tárgy alkotja (D) a predikatív szószerkezetet alany, állítmány és tárgy alkotja</p>
<p><b>15</b></p>	<p>Határozza meg, milyen mondatrész az alábbi mondatban a <u>vastagon szedett szó</u>!</p> <p style="text-align: center;"><i>A mélyben rejtőző érctelepek kimutatására igen alkalmas az elektromos <b>módszer</b>.</i></p> <p>(A) állítmány (B) jelző (C) alany (D) határozó</p>

<p><b>16</b></p>	<p>Állapítsa meg az alábbi mondatban az állítmány fajtáját!</p> <p style="text-align: center;"><i>Nagyon fürge ez a kisfiú.</i></p> <p>(A) nincs benne állítmány (B) névszói állítmány (C) igei állítmány (D) névszói-igei állítmány</p>
<p><b>17</b></p>	<p>Az ókori görög dráma kiinduló kérdése: el kell-e temetni a halottat vagy sem. Válassza ki azt a drámát, amelyiknek bonyodalma ezt a kérdést boncolgatja!</p> <p>(A) Szophoklész: Antigoné (B) Homérosz: Odüsszeia (C) Homérosz: Iliász (D) Szophoklész: Oidipusz király</p>
<p><b>18</b></p>	<p>A legrégebb hiteles, eredetiben fennmaradt nyelvemlékünk 1055-ből a:</p> <p>(A) Képes Krónika (B) Halotti beszéd (C) Gesta Hungarorum (D) Tihanyi Apátság alapítólevele</p>
<p><b>19</b></p>	<p>Jelölje meg azt a tudós férfiút, aki a magyar humanizmus első képviselője volt, nagyváradi püspök, és Mátyás őt bízta meg a pozsonyi egyetem, az Academia Istropolitana megalapításával!</p> <p>(A) Janus Pannonius (B) Galeotto Marzio (C) Vitéz János (D) Antonio Bonfini</p>
<p><b>2. számú idézet</b></p> <p><i>„Van szeretőm kettő-három, Három közt csak akad párom; Jaj istenem, de megjárom, Ha majd elhagy mind a három.</i></p>	
<p><b>20</b></p>	<p>Állapítsa meg a 2. számú idézett népdal rímképletét!</p> <p>(A) keresztrím      (B) ölelkező rím      (C) páros rím      (D) csoportrím</p>
<p><b>21</b></p>	<p>Határozza meg annak a szóképnek a nevét, amelyikre az alábbi megfogalmazás illik:</p> <p><i>„Élettelen tárgyat az élőkre jellemző tulajdonságokkal mutat be. Pl.: a Nap benézett az ablakon.”</i></p> <p>(A) hasonlat      (B) megszemélyesítés (C) szimbólum      (D) metafora</p>
<p><b>22</b></p>	<p>Válassza ki azt a korstílust, amelyiket a következő fogalmak jellemeznek:</p> <p><i>„nemes egyszerűség, rend, zárt formák, ünnepélyes nyugalom, szimmetria, ésszerűség”</i></p> <p>(A) barokk      (B) reneszánsz (C) klasszicizmus      (D) romantika</p>

- 23** 1857-ben Ferenc József császár – a szabadságharc leverése óta először – Magyarországra látogatott. Ebből az alkalomból az alábbi történelmi balladát írta Arany János:
- (A) A walesi bárdok (B) Híd-avatás  
(C) Tetemre hívás (D) Vörös Rébék

**3. számú idézet**

*„Mi dolgunk a világon? küzdeni  
Erőnk szerint a legnemesbekért!”*

- 24** Jelölje meg a 3. számú idézet alapján Vörösmarty költeményének címét!
- (A) Ábránd (B) Gondolatok a könyvtárban  
(C) A merengőhöz (D) A vén cigány

- 25** A szerző sok humoros és vidám elbeszélése után jelenik meg az egyik legkomorabb, legkegyetlenebb novellája: Egy elkülönített szobában, vasrács mögött, félelmetes körülmények között öt ember tengődik. „Ezek az emberek bolondok” – állapítja meg a szerző. Válassza ki a novella címét!
- (A) Gogol: Holt lelkek (B) Gogol: Az örült naplója  
(C) Csehov: A 6-os számú kórterem (D) Csehov: A csinovnyik halála

- 26** A hitelesség igényével fellépő érdekes, rövid és csattanós történet. Mikszáth legfőbb irodalmi „fegyvere” volt: Jelölje meg a jellemzett fogalmat!
- (A) ballada (B) anekdota  
(C) drámai költemény (D) allegória

- 27** Nevezze meg azt a költőt, aki 1860-ban Mesterséges Paradicsomok, ópium és hasis címmel adta ki esszéjét, amelyben a kábítószeres veszélyes hatását ismertette. Legismertebb kötete A Romlás virágai, amelyben szembeállítja a fájdalmat, betegséget és a művészet örök szépségét.
- (A) Charles Baudelaire (B) Paul Verlaine  
(C) Arthur Rimbaud (D) Stéphane Mallarmé

- 28** Ady Endre életében két nő játszott fontos szerepet: Léda és Csinszka. Állapítsa meg, melyik verset írhatta Csinszkához!
- (A) Héja-nász az avaron (B) Elbocsátó, szép üzenet  
(C) Valaki útravált belőlünk (D) Őrizem a szemed

## 4. számú idézet

„Ki gépen száll fölébe, annak térkép e táj,  
s nem tudja, hol lakott itt Vörösmarty Mihály;”

- 29** Állapítsa meg a 4. számú idézet alapján a vers tragikus sorsú költőjének nevét s a mű címét!
- (A) Juhász Gyula: Tiszai csönd (B) József Attila: Lassan tűnődve  
(C) Radnóti Miklós: Nem tudhatom (D) Kosztolányi Dezső: Üllői úti fák
- 30** Válassza ki a mű címét az alábbi rövid, de jellemző bemutatás alapján!
- „A színpadképen kopár táj látható egy kiszáradt fával, amely az éden fáját szimbolizálja. Ez alatt a fa alatt két csavargó beszélget...”
- (A) Ionesco: A kopasz énekesnő (B) Beckett: Godot-ra várva  
(C) Genet: A cselédek (D) H. Pinter: Hazatérés
- 31** Válassza ki annak az írónak a nevét, aki legnagyobb sikerét az Anyám könnyű álmot ígér című „naplójegyzeteivel” érte el!
- (A) Kányádi Sándor (B) Szilágyi Domokos  
(C) Grendel Lajos (D) Sütő András
- 32** Az Ószövetségben található öt mózesi könyv közül nevezze meg az elsőt, amelyben a világ kezdetéről olvashatunk!
- 33** Állapítsa meg annak az eposznak a címét, amelyben a főhős feleségét kérők hada ostromolja, de a leleményes hős később megbizonyosodik felesége hűségéről, s a kérőket megöli! Nevezze meg a mű szerzőjét is!
- 34** Állapítsa meg, melyik középkori egyházi műfajra jellemző az alábbi megállapítás!
- „Bizonyítékul szolgál a szent csodáira, megörökíti élete eseményeit, és nevelő célzatú, kegyes olvasmányt szolgáltat.”
- 35** Nevezze meg az európai novellairodalom megalapítóját!
- 36** Írja le annak a kiváló festőnek és építésznek a nevét, aki a római Szent Péter - székesegyház hatalmas kupoláját tervezte. Dávid-szobra hű kifejezője a reneszánsz kornak.
- 37** Az alábbi jellemzés alapján nevezze meg a dráma szerzőjét, valamint a mű címét!
- „A darabban megjelenített konfliktus a családok közötti ősi gyűlölködésen alapszik, amit a fiatal szerelmesek tragikus halála szüntet meg.”
- 38** Nevezze meg azt az irodalmi korszakot, amelyik a XVII. század első felében az ellenreformáció, a katolicizmus és a jezsuiták előretörésével bontakozott ki!
- 39** Írja le a francia klasszicista dráma és egyben a komédia műfaja megteremtőjének nevét!

<b>40</b>	<p>Az alábbi magyarázatból állapítsa meg a dráma címét, valamint a szerző nevét!</p> <p><i>1815-ben az Erdélyi Múzeum folyóirat pályázatára készült el az első verses dráma irodalmunkban, de színpadra csak 1833-ban kerülhetett Kassán. Legnagyobb sikerét 1848. március 15-én aratta.</i></p>
<b>41</b>	<p>A Számadás című kötet utolsó verseinek egyike a Halotti beszéd. A szerző itt tudatosítja, hogy minden élet véget ér egyszer. Nevezze meg ezt a 20. századi költőt!</p>
<b>42</b>	<p>Az alábbi bemutató alapján nevezze meg a szerzőt és a mű címét!</p> <p><i>A disznók vezetésével az állatok megdöntik az emberek uralkodását, de aztán a szabadságukkal nem tudnak mit kezdeni. Hamarosan egy Napóleon nevű kan ragadja magához a hatalmat. A felszabadult állatok hajdani jelszava, miszerint minden állat egyenlő, úgy módosul ezután, hogy azért vannak, akik egyenlőbbek.</i></p>
<b>43</b>	<p>Állapítsa meg, ki volt az a 20. századi magyar költő, s mi volt versének címe, amelyben a totális zsarnokságról ír! A kétszáz soros költeményét egyetlen mondatba sűrítette.</p>
<b>44</b>	<p>Írja le annak a szlovákiai magyar költőnek a nevét, aki 1946-ban A vádlott megszólal című röpiratában kelt a kisebbségek védelmére! Róla egy irodalmi rendezvényt is elneveztek Kassán!</p>
<b>45</b>	<p>A szlovákiai magyar irodalmi folyóiratok közül egynek írja le a címét!</p>
<b>46</b>	<p>Nevezze meg azt a magyar író, aki 2002-ben a Sorstalanság című regényéért vehette át az irodalmi Nobel-díjat!</p>
<b>47</b>	<p>Nevezze meg azt a nyelvcsaládot, amelyikbe a magyar nyelv tartozik!</p>
<b>48</b>	<p>Pótolja az alábbi szavakban a kipontozott helyre illő j vagy ly mássalhangzókat!</p> <p style="text-align: center;">1. re.....té.....es;      2. sa.....og;</p>
<b>49</b>	<p>Állapítsa meg, hogy tartalom szerint milyen lesz az alábbi mondat!</p> <p style="text-align: center;"><i>Ne beszélj hangosan!</i></p>
<b>50</b>	<p>Keresse meg az alábbi szlovák kifejezés megfelelő magyar fordítását!</p> <p style="text-align: center;"><i>úrad práce</i></p>
<b>51</b>	<p>Döntse el, hogy az alábbi szavak közül melyikre vonatkozik a kiejtés szerinti írásmód!</p> <p style="text-align: center;"><i>barátja, virág, gallyal, Voltaire, zöldség</i></p>
<b>52</b>	<p>Állapítsa meg az alábbi szó szófaját!</p> <p style="text-align: center;"><i>foglya</i></p>
<b>53</b>	<p>Állapítsa meg az alábbi ige kategóriái közül az idejét és a módját!</p> <p style="text-align: center;"><i>mondhatnátok</i></p>

<b>54</b>	Nevezze meg a felsorolt szavak szófaját! <i>soha, rögtön, mindig</i>
<b>55</b>	Írja le az alábbi szavakból hiányzó mássalhangzókat, amelyeknek helyét kihagytuk! <i>1. elle...ben, 2. bicl...li</i>
<b>56</b>	Állapítsa meg az alábbi kérdő mondat fajtáját! <i>Láttad a tegnapi filmet?</i>
<b>57</b>	Az alábbi szavak toldalékai közül írjon ki egy képzőt (kötőhang nélkül)! <i>udvarból, néztem, házas, könyvek,</i>
<b>58</b>	Állapítsa meg az alábbi mondatban a határozó fajtáját! <i>Szeretek a barátaimmal nyaralni.</i>
<b>59</b>	Nevezze meg a feltüntetett mondatban a benne szereplő jelző fajtáját! <i>Mezítláb szaladtak végig a tengerparti sétányon.</i>
<b>60</b>	Határozza meg az alábbi összetett mondat fajtáját! <i>A kőzetek vagy a föld belső izzó anyagából szilárdultak meg, vagy üledékes eredetűek.</i>
<b>Vége a teszt I. részének</b>	